

ULUSLARARASI SOSYAL ARAŞTIRMALAR DERGİSİ THE JOURNAL OF INTERNATIONAL SOCIAL RESEARCH

Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi / The Journal of International Social Research

Cilt: 14 Sayı: 77 Nisan 2021 & Volume: 14 Issue: 77 April 2021

www.sosyalarastirmalar.com Issn: 1307-9581

ÜNİVERSİTE YERLEŞKESİ PEYZAJ TASARIMINDA ÖĞRENCİLERİN BEKLENTİLERİNİN BELİRLENMESİ: NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

*DETERMINING OF STUDENTS EXPECTATION ON LANDSCAPE DESIGN OF UNIVERSITY CAMPUS:
THE SAMPLE OF NEVSEHIR HACI BEKTAS VELI UNIVERSITY*

Meliha AKLIBAŞINDA*

Aslıhan TIRNAKÇI**

Öz

Kamusal açık yeşil alanlar, estetik ve ekolojik olarak kentlere sağladığı katkıların yanı sıra rekreasyonel yönden de yaşam kalitesini artırarak daha yaşanabilir ortamlar sunmaktadır. Üniversiteler sadece eğitim kurumu değil aynı zamanda üniversite öğrencilerinin ve çalışanlarının gün içerisinde yeme, içme, barınma, rekreasyon gibi her türlü fiziksel ve kültürel aktivitelere olanak bulduğu alanlardır. Dolayısıyla yerleşkeler, öğrencilerin kendilerini hem fiziksel hem de sosyolojik ve psikolojik açıdan geliştirebildiği alanlardır. Bu nedenle öğrencilerin ve çalışanların ihtiyaçları doğrultusunda üniversite yerleşkelerinin yapısal ve açık-yeşil alan kurgusunun iyi tasarlanması gerekmektedir.

Bu çalışmada 2007 yılında kurulan ve yapılanma süreci devam eden Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi merkez yerleşkesinde öğrenim gören öğrencilerin serbest zaman eğilimlerinin, bu amaçla yerleşkede ne kadar zaman geçirdiklerinin, hangi tür aktivitelere bulduklarının ve yerleşkenin beklentilerini ve ihtiyaçlarını ne düzeyde karşıladığının belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışma kapsamında merkez yerleşkede öğrenim gören 300 öğrenciyle yüz yüze görüşme yöntemi ile anket çalışması yapılmıştır. Elde edilen veriler doğrultusunda öğrenci perspektifinden yerleşke dış mekân tasarımında üzerinde durulması ve iyileştirilmesi gereken unsurlar belirlenerek yerleşke gelişim sürecine katkı sağlayacak önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Nevşehir, Üniversite Yerleşkesi, Anket, Peyzaj Tasarım.

Abstract

Public open green spaces offers aesthetic and ecological contribution to cities, and they are also offers more livable environments by increasing the quality of life in terms of recreation. Universities are not only educational institutions, but also the places where university students and their staffs find opportunities for all kinds of physical and cultural activities such as eating, drinking, accommodation and recreation. Therefore campuses are areas where students can develop themselves both physically, socially and psychologically. For this reason, the structural and open-green space setup of the university campuses should be well designed in line with the needs of students and staffs.

In this study, it was aimed to determine the leisure time trends of the students at the central campus of Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, which was established in 2007 and whose structuring process continues, how much time they spend on the campus for this purpose, what kind of activities they do, and to what extent the campus meets its expectations and needs. Within the scope of the study, a questionnaire study was conducted with 300 students in the central campus by face to face interview method. In line with the data obtained, the elements that need to be emphasized and improved in the campus outdoor design from the student's perspective were determined and suggestions were made to contribute to the campus development process.

Keywords: Nevşehir, University Campus, Questionnaire, Landscape Design.

*Doç. Dr., Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Mühendislik-Mimarlık Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, ORCID: 000-0003-3250-6375, melihaaklibasinda@nevsehir.edu.tr

** Dr. Öğr. Üyesi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Mühendislik-Mimarlık Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, ORCID: 000-0002-0122-5637

1. GİRİŞ

Üniversite, en üst seviyeli insan gücünün ve çeşitli bilimsel araştırma alanlarının gerektirdiği elemanları yetiştiren eğitim kademesi olup fiziksel olarak içinde eğitim ve araştırma eylemlerinin yer aldığı binalar topluluğu anlamına gelmektedir (Aydın, 2003; Türeya, 2002).

Üniversitelerin temel işlevleri olan eğitim ve araştırma dışında, günümüz eğitim sisteminin gerektirdiği çalışma, beslenme, alışveriş, eğlence, spor, rekreasyon, sağlık, vb. işlevlere cevap verecek fiziki oluşumları da bünyesinde bulundurması gerekmektedir (Aydın, 2003). Dober (1992)'ye göre bu mekanlar; yerleşkenin çevre sınırları, yerleşke girişleri, aktif ve pasif açık-yeşil alanlar, yaya ve taşıt sirkülasyon sistemi, kavşaklar, plastik objeler (çeşme, heykel, anıt), kentsel donatı elemanları (pergola, bank, kamariye), aydınlatma elemanları, özel bitkilendirilmiş alanlar ve uygulamalar şeklinde sınıflandırılabilir. Dolayısıyla küçük bir "kent" olarak da adlandırılabilen üniversite yerleşkeleri bir kentin ihtiyaç duyduğu mekânsal düzenlemeleri içermektedir (Sıramkaya ve Çınar, 2012).

Üniversite yerleşkeleri, öğrencileri ve personeli (akademik-idari) günlük hayatın sıradanlığından kurtararak bireylerin fiziki ve ruhsal yönden yenilenmesini sağlayan alanlardan biridir. Bu bağlamda öğrencilerin ve üniversite personelinin bir araya gelip fikir alışverişinde bulunacakları açık mekânlar yerleşkelerin en belirgin bileşenleridir (Lynch, 1957). Bu mekânlar eğitim, idari ve temel ihtiyaç alanları ile rekreasyonel amaçlı kullanılan (açık-yeşil alanlar, spor tesisleri ve kültürel tesisler) mekânlardan oluşmaktadır.

Zamanlarının büyük çoğunluğunu sınıflarda, laboratuvarlarda ya da çalışma masalarında geçiren öğrencilerin rekreatif etkinliklere katılım ihtiyacı vardır (Zorba vd., 2006). Yerleşkelerin rekreasyonel etkinlikleri ve buna bağlı alt yapı olanakları doğrultusunda farklı sosyal, kültürel ve etnik yapıya sahip bireyler hem bilimsel açıdan gelişmelerini sağlamak hem de sosyokültürel açıdan etkileşim sağlayarak kişisel, bedensel ve ruhsal açıdan gelişmelerine yardımcı olmaktadır (Fesli, 1993). Dolayısıyla öğrencilerin mevcut tesisleri ve kaynakları mümkün olduğunca fazla kullanması sağlanmalıdır. Bunun için de yerleşke alanında yaşayan bireylerin rekreasyon faaliyetlerine olan ilgilerinin ve olmasını istedikleri tesislerin belirlenerek bu yönde düzenleme yapılması gerekmektedir (Şahin vd., 2009). Üniversiteler, faaliyet programlarında rekreasyon ve dinlenme için fırsatlar sağlamalı, modern yaşamın ve okul çalışmalarının verdiği yoğunluğu öğrencinin üzerinden atacak alternatiflere sahip olmalıdır (Kiper, 2009; Tekin vd., 2007; Dawer ve Pangraz, 1975; Kılbaş, 2001; Wells ve Merriman, 2002).

Bu çalışmanın amacı 2007 yılında kurulan Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi'ndeki öğrencilerin serbest zamanlarını nasıl değerlendirdiklerini ortaya koymak, öğrencilerin dış mekân rekreasyon düzeylerini ve beklentilerini belirlemektir. Ayrıca yapılan bu çalışmanın Damat İbrahim Paşa Yerleşkesindeki öğrencilerin ihtiyaç ve beklentileri doğrultusunda ileride planlamaya yol gösterebilecek yapılanmaların neler olabileceği hakkında bir ön fikir sağlaması ve kurulum aşaması devam eden üniversite yerleşkesi peyzaj tasarımına ışık tutması beklenmektedir.

2. MATERYAL VE YÖNTEM

Araştırmanın ana materyalini oluşturan Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi 2007 yılında kurulmuştur. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, biri ana yerleşke olmak üzere toplam 9 farklı yerleşkede bilimsel faaliyetlerini 9 Fakülte, 9 Meslek Yüksekokulu, 2 Yüksekokul, 4 Enstitü ve 17 Araştırma ve Uygulama Merkezi ile sürdürmektedir. Toplam 22.915 öğrencisi bulunan Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi'nin merkez yerleşkesinde 18.309 öğrenci örgün eğitime devam etmektedir (Anonim, 2019). Üniversitenin ana yerleşkesi Nevşehir kentinin kuzey kısmında, Nevşehir-Kayseri karayolu üzerinde yer almaktadır (Şekil 1).

Şekil 1. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi ana yerleşkesinin konumu

Merkez yerleşke içerisinde rektörlük, 8 fakülte, 2 yüksekokul, 2 meslek yüksekokulu, merkezi araştırma laboratuvarı, merkezi yemekhane, kafeterya, cami, kültür ve kongre merkezi, kapalı spor salonu, kapalı halı saha, futbol sahası, 2 basketbol-voleybol sahası, 2 tenis kortu, kütüphane, anaokulu ve lojmanlar bulunmaktadır. Yerleşkede yaklaşık 700.000 m²'lik alan aktif olarak kullanılmakta olup bunun 187.910 m²'sini kapalı alanlar oluşturmaktadır. Ana kullanım alanlarında peyzaj düzenlemeleri yapılmış olmakla beraber yerleşkede yapılanma süreci halen devam etmektedir.

Yapılan bu çalışmada öğrencilerin üniversitede ne kadar zaman geçirdikleri, Nevşehir kenti rekreasyon olanakları ile ilgili düşünceleri, bu kapsamda yerleşke açık alanlarını ne kadar kullandıkları, mevcut peyzaj düzenlemelerinin ihtiyaçlarını karşılayıp karşılamadığı ve buna yönelik beklentilerinin neler olduğu belirlenmeye çalışılmıştır. Bu amaçla Mühendislik-Mimarlık Fakültesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Eğitim Fakültesi ve Meslek Yüksekokulu'ndan tesadüfi örnekleme yöntemiyle seçilmiş 300 öğrenci ile yüz yüze anket çalışması yapılmıştır. Tüm yerleşke hakkında daha objektif değerlendirmelere ulaşılması amacıyla örneklem alanlarının seçiminde Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi merkez yerleşkesinin değişik bölgelerinde yer alan birimler seçilmiştir. Ankette öğrencilerin bireysel özellikleri, boş zamanlarını geçirdikleri yerler, Nevşehir'in rekreasyon olanakları hakkındaki düşünceleri ve yerleşke dış mekan özellikleriyle ilgili çoktan seçmeli, öncelik sıralamalı veya 3'lü Likert-tipi derecelendirmeli seçenekleri içeren toplam 24 soru yöneltilmiştir. Katılımcıların yanıtlarının değerlendirilmesinde çoktan seçmeli kapalı uçlu ve derecelendirmeli sorular için seçeneklerin cevaplanma sıklığı (frekans) ve yüzde dağılımları (%); öncelik sıralamalı sorular için seçeneklerin aldığı puanların ortalamaları (M) kullanılmıştır. Verilerin analizinde SPSS 22 paket programı kullanılmıştır.

3. BULGULAR

Anket çalışmasına katılanların %29'u Mühendislik-Mimarlık Fakültesi, %21'i İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, %32,3'ü Eğitim Fakültesi ve %17,7'si Meslek Yüksekokulu öğrencilerinden oluşmaktadır. Öğrencilerin %30'u 1. sınıfta, %32,3'ü 2. sınıfta, %18,7'si 3. sınıfta, %18,3'ü 4. sınıfta ve %0,7'si ise hazırlık sınıfında okumaktadırlar. Öğrencilerin büyük çoğunluğunun yaşı (%97,3) 18-24 arasında değişirken 25 yaş ve üzerinde 8 öğrenci ankete katılmıştır. Cinsiyetlerine göre dağılımlarına bakıldığında katılımcıların %64 kadın, %36 erkek bireylerden oluştuğu görülmektedir (Tablo 1).

Tablo 1. Ankete katılan öğrencilerin bireysel özellikleri

Faktör		Frekans	Yüzde
Fakülte	Mühendislik-Mimarlık Fakültesi	87	29,0
	İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	63	21,0
	Eğitim Fakültesi	97	32,3
	Meslek Yüksekokulu	53	17,7
Sınıf	Hazırlık	2	0,7
	1	90	30,0
	2	97	32,3
	3	56	18,7
	4	55	18,3
Yaş	18-24	292	97,3
	25-29	5	1,7
	30-48	3	1,0
Cinsiyet	Kadın	192	64,0
	Erkek	108	36,0

Öğrencilerin boş zamanlarını daha çok nerelerde geçirdiklerini ve dersleri dışında üniversitede zaman geçirip geçirmediklerini belirlemek için yöneltilen soruda seçenekleri öncelik sıralamasına göre numaralandırmaları istenmiştir. Altı seçenek içerisinde en fazla zaman geçirdikleri yere 6 puan, en az zaman geçirdikleri yere ise 1 puan verilmiştir. Elde edilen ortalamalara göre öğrenciler çoğunlukla kaldıkları yerde (yurt/ev/apart) boş zamanlarını geçirmektedirler (M=4,45). Bunu üniversite (M=2,81), açık-yeşil alanlar (M=2,66) ve kafe, pastane vb. kapalı mekânlar (M=2,52) takip etmektedir (Tablo 2).

Tablo 2. Öğrencilerin boş zamanlarını geçirdikleri yerler

Boş zamanlarınızı geçirdiğiniz yerleri öncelik sıralamasına göre belirtiniz.	Ortalama Puan (M)
Yurtta/apartta/evde	4,45
Üniversitede	2,81
Açık-yeşil alanlarda (park, spor alanları, bahçe vb.)	2,66
Kafe, pastane vb. yerler	2,52
Civar il ve ilçelerde	1,35
Diğer	0,31

Öğrencilerin %78,3'ü Nevşehir'de spor, dinlenme, eğlenme gibi boş zaman faaliyetlerini içeren rekreatif olanakların yetersiz olduğunu düşünmektedir (Tablo 3). Yine öğrencilerin büyük çoğunluğu (%81,7) bu amaca yönelik olarak kentteki açık-yeşil alan düzenlemelerinin yetersiz olduğunu belirtmişlerdir (Tablo 4).

Tablo 3. Öğrencilerin Nevşehir'de rekreatif faaliyetlerin yeterliliğine ilişkin görüşleri

Sizce Nevşehir'de rekreatif olanaklar yeterli mi?	Frekans	Yüzde
Evet	9	3,0
Kısmen	56	18,7
Hayır	235	78,3

Tablo 4. Öğrencilerin Nevşehir'de açık-yeşil alan düzenlemelerine ilişkin görüşleri

Sizce Nevşehir'de açık-yeşil alan düzenlemeleri yeterli mi?	Frekans	Yüzde
Evet	12	4,0
Kısmen	43	14,3
Hayır	245	81,7

Ankete katılan öğrencilerin %62,3'ü sadece ders zamanlarında üniversitede bulunmaktadır. Boş zamanlarını üniversitede geçiren öğrencilerin ise %86,7'si dinlenme, eğlenme, arkadaşlarıyla vakit geçirme amaçlarıyla açık ve kapalı mekânları kullanmakta, %50,4'ü ders çalışmak amacıyla kütüphane vb. ortamları kullanmakta, %26,6'sı sosyokültürel etkinliklerde bulunmakta, %23,9'u yürüyüş, %22,1'i spor yapmakta, %3,5'i de bisiklet sürmektedir (Tablo 5). Öğrencilerin tamamının bu aktiviteleri hafta içi derslerinden kalan boş zamanlarında ve öğle aralarında gerçekleştirdikleri belirlenmiştir. Buna ilave olarak %22,1'i akşamları ve %21,2'si de hafta sonlarında da yerleşkede zaman geçirdiklerini belirtmişlerdir.

Tablo 5. Öğrencilerin ders zamanları dışında üniversitede gerçekleştirdikleri aktiviteler

Üniversitede dersleriniz haricinde hangi aktivitelerde bulunuyorsunuz?	Frekans	Yüzde
Dinlenme, eğlenme, arkadaşlarla vakit geçirme amaçlı aktiviteler	98	86,7
Ders çalışmak	57	50,4
Sosyokültürel etkinliklere katılmak	30	26,6
Yürüyüş	27	23,9
Spor	25	22,1
Bisiklet sürme	4	3,5
Diğer	6	5,3

Öğrencilere yerleşke peyzaj tasarımı içerisinde en çok ihtiyaç duyduğu mekânlar sorulduğunda cevaplanma yüzdesi bakımından yeşil alanlar birinci sırayı (%82,3), dış mekân oturma alanları ise ikinci sırayı (%59) almıştır (Tablo 6).

Tablo 6. Öğrencilerin yerleşke dış mekân ihtiyaçları

Yerleşke peyzajında en fazla ihtiyaç duyduğunuz alanlar nelerdir?	Frekans	Yüzde
Yeşil alanlar	247	82,3
Açık oturma alanları	177	59,0
Kafeterya/kantin gibi kapalı mekânlar	119	39,7
Market/büfe/kırtasiye gibi alışveriş birimleri	109	36,3
Spor alanları	101	33,7

Öğrencilerin sportif eğilimlerini belirlemek amacıyla yöneltilen soruda %55'inin yüzmek istediği belirlenmiştir. Bunu voleybol (%40), masa tenisi (%23,7), futbol (%23), basketbol (%21,3), tenis (%15,7) ve diğer sporlar (%8) takip etmiştir (Tablo 7).

Tablo 7. Öğrencilerin sportif aktivitelere eğilimleri

Yerleşkede hangi tür sportif aktivitelerde bulunmak istersiniz?	Frekans	Yüzde
Yüzme	165	55
Voleybol	120	40
Masa tenisi	71	23,7
Futbol	69	23
Basketbol	64	21,3
Tenis	47	15,7
Diğer sporlar	24	8

Yerleşke açık-yeşil alan düzenlemelerinin yeterlilikleri hakkında öğrencilerin görüşlerini belirlemeye yönelik 12 soru sorulmuştur (Tablo 8). Yerleşkede yer alan donatı elemanları, su yüzeyleri, yapısal ve bitkisel materyaller yeterli, kısmen yeterli ve yetersiz olmak üzere üç düzeyde değerlendirilmiştir. Buna göre öğrencilerin çoğunun yerleşke içerisindeki su yüzeylerini (%68), üstü kapalı oturma birimlerini (%67,7), çim alanları (%61,3) ve bitki kullanımını (%60,7) yeterli buldukları tespit edilmiştir. Bunu; yeterli ve kısmen yeterli cevapları birbirine yakın yüzdelere sahip olan oturma elemanları, toplanma mekânları ve çöp

kutuları izlemiştir. Katılımcılar binalar arası geçişleri, yönlendirici levhaları, aydınlatma elemanlarını, yürüyüş yollarını ve otopark alanlarını ise kısmen yeterli bulmuşlardır.

Tablo 8. Yerleşke açık-yeşil alan düzenlemelerinin yeterlilikleri hakkında öğrencilerin görüşleri

	Yeterli (%)	Kısmen Yeterli (%)	Yetersiz (%)
Oturma birimleri (Bank, duvar üstü vb.)	49	41,3	9,7
Üstü kapalı oturma birimleri (pergola, gazebo vb.)	67,7	24,7	7,6
Toplanma mekânları (meydan, amfi tiyatro vb.)	47,3	41,7	11
Su yüzeyleri	68	26	6
Yürüyüş yolları	37	44	19
Binalar arası geçiş	27	50	23
Çim alanlar	61,3	31,7	7
Ağaç, çalı gibi bitki kompozisyonları	60,7	30	9,3
Çöp kutuları	40,3	39	20,7
Aydınlatma elemanları	21,7	45	33,3
Yönlendirici levhalar	30,7	46	23,3
Otopark alanları	33	37,7	29,3

4. DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi öğrencileriyle yapılan anket çalışması sonucunda öğrencilerin zamanlarının çoğunu yurtlarında veya evlerinde; sadece dersleri esnasında da üniversitede geçirdikleri görülmektedir. Bu mekânlar dışında kısıtlı zamanlarında kentteki açık-yeşil alanları ve kafe, pastane vb. yerleri kullanmaktadırlar. Kentin açık-yeşil alanlarının nicelik ve nitelik olarak yetersiz olduğunu düşünmeleri (%81,7) ve üniversitede geçirdikleri zaman diliminin fazla olması göz önünde bulundurulduğunda üniversite yerleşkesi dış mekânları öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirmeleri ve sosyalleşmeleri bakımından oldukça önem arz etmektedir.

Mevcut durumda yerleşkede serbest zaman geçiren öğrenci oranının %37,7 ile oldukça düşük olduğu görülmektedir. Bu öğrencilerin ise %86,7'si yerleşkede boş zamanlarını değerlendirmede daha çok dinlenmek, eğlenmek, arkadaşlarıyla vakit geçirmek istediklerini belirtmişlerdir. Üniversitede boş zamanlarını geçiren öğrenci oranı ve bunun içerisinde de gerçekleştirdikleri rekreasyonel aktiviteler göz önünde bulundurulduğunda her ne kadar az sayıda öğrenci tarafından gerçekleştirilse de öğrencilerin yürüyüş yapma, spor yapma, bisiklet sürme eğiliminde olduklarından da söz edilebilir. Bu bağlamda yerleşkede yeterli sayıda ve nitelikte spor alanı bulunmakta olup sportif faaliyetleri teşvik edici etkinliklerin düzenlenmesiyle bu alanların daha çok kullanımı sağlanacaktır. Sportif aktiviteler içerisinde öğrencilerin yüzmeyle olan isteklerinin %55 oranla birinci sırada yer aldığı; bu nedenle sportif faaliyetlerin çeşitlendirilmesi kapsamında yerleşke plan kararları içerisinde olimpik yüzme havuzu ve açık yüzme havuzu gibi kullanım alanlarının eklenmesi yerleşke alan kullanımını artırabilir.

Yerleşkede öğrencilerin büyük bir çoğunluğu (%82,3) yeşil alana ihtiyaç duyduklarını belirtmişlerdir. Bu duruma yerleşkenin odak noktasını oluşturan büyük bina komplekslerinin ve çevresindeki geniş kitlesel sert zeminlerin etkili olduğu söylenebilir. Öğrencilerin vermiş olduğu yanıtlar ve yerleşke peyzaj tasarımının mevcut durumu ilişkilendirildiğinde, öğrencilerin sert zeminlerle içerisindeki küçük yeşil alanlar yerine ağaç altında serbest oturabilecekleri ve doğayla bütünleşebilecekleri kitlesel yeşil alanlara ihtiyaç duydukları çıkarımı yapılabilir. Özellikle bahar ve yaz aylarında sıcak olan Nevşehir'de yerleşkedeki geniş kitlesel sert zeminler yansıma etkilerinden dolayı ortam sıcaklığını artırmakta (Yücekaya vd., 2019) ve kişilerin biyoklimatik konforunu olumsuz yönde etkilemektedir. Bu durum yerleşke dış mekân organizasyonunun yeşil alan-sert zemin dengesini gözeterek gelişim göstermesi gerekliliğini ortaya koymaktadır. Gelişim aşamasındaki yerleşkede yeşil alanlarda kullanılan bitkisel materyaller zaman içerisinde habitus özelliklerine ulaşacak ve kullanıcılar için daha konforlu mekânlar oluşacaktır. Peyzaj algısının en-boyderinlik-zaman şeklinde dört boyutlu olduğu düşünülürse zaman içinde yerleşkenin yeşil alan algısı da güçlenecektir.

Öğrencilerin %59'u yeşil alanlardan sonra en çok açık oturma alanlarına ihtiyaç duyduklarını belirtmişlerdir. Bu durum onların dış mekânda vakit geçirme eğiliminde olduklarını göstermektedir. Elde edilen sonuçlara göre yerleşke peyzaj tasarımının çoğunlukla öğrencilerin beklentilerini karşıladığı saptanmıştır. Ancak oturma birimleri ve çöp kutuları gibi donatı elemanları ile toplanma mekânları hakkında yeterli ve kısmen yeterli cevapları birlikte değerlendirildiğinde, ihtiyaçlarını karşıladıkları fakat bazı eksiklikler gördükleri sonucuna varılabilir.

Öğrencilerin %49'u yerleşkede bank vb. oturma birimlerinin, %67,7'si ise üstü kapalı oturma birimlerinin yeterli olduğunu ifade etmişlerdir. Bu bağlamda her ne kadar yerleşke ana akslarında çeşitli oturma birimlerine yer verilse de özellikle bazı bina çevrelerinde öğrencilerin ders aralarında kolay erişebilecekleri açık alan oturma birimlerinin artırılması gerekmektedir.

Ankete katılan öğrencilerin bağlantı yolları, yürüyüş yolları, yönlendirme levhaları, aydınlatma elemanları ve otoparklardaki yeterlilik derecelendirmesi göz önünde bulundurulduğunda yerleşke içerisindeki yaya ve araç dolaşımında gördükleri yetersizlik diğer kullanım ve donatılara oranla daha fazladır.

Genel olarak yerleşke, yaya odaklı ve yaya-taşıtlı ulaşımının net algılandığı bir dış mekân organizasyonuna sahiptir. Ancak araç yolunun her iki tarafındaki kaldırım yeterli genişlikte olmadığı gibi yol ağaçlandırması da yapılmamıştır. Yayaların güneşli günlerde konforlu bir şekilde yürümeleri, ulaşım arterlerinin vurgulanması ve görselliğinin artırılması amacıyla yol bitkilendirmesinin yeniden ele alınması gerekmektedir. Yerleşkede büyük bir toplu otopark alanı, üniversite girişi ve bina çevrelerinde daha küçük otopark alanları tasarlanmış olup öğrencilerin yeterli bulma düzeyinin düşük çıkmasının niceliklerinden ziyade nitelikleriyle (gölgelendirilmemiş olması, bazılarında öğrenci girişleriyle bağlantı mesafesinin uzun olması) ilişkili olabileceğini düşündürmektedir.

Akşamları yerleşkede boş zamanlarını geçiren öğrenci sayısı (%22,1) oldukça azdır. Bunun nedeni yerleşkede akşamları da aktif kullanıma sahip olabilecek kafeterya, sinema, market vb. mekânlar bulunmamasıdır. Bununla birlikte yerleşke aydınlatmasının %45 kısmen yeterli ve %33,3 yetersiz cevaplarıyla öğrenciler tarafından yeterli bulunmadığı görülmektedir.

Sonuç olarak NHBV Üniversitesi Damat İbrahim Paşa Yerleşkesinin, öğrencilerin sosyal hayatlarında önemli bir yeri olduğu; ancak aktif bir şekilde yerleşkede boş zamanlarını geçirebilmeleri için dış mekân olanaklarının geliştirilmesi gerektiği görülmektedir. Bu çalışmada elde edilen veriler ışığında yerleşke tasarımında yapılacak olan iyileştirmeler, yerleşkeye sosyal ve estetik bir değer katarken öğrencilere fizyolojik ve psikolojik açıdan da katkı sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- Anonim, (2019). *Neveşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi İdare Faaliyet Raporu*. <https://strateji.nevsehir.edu.tr/tr/2019-yili-idare-faaliyet-raporu>
- Aydın, D. (2003). Üniversite Kampüs Tasarımı Üzerine Düşünceler. *S.Ü. İletişim Fakültesi Uygulama Gazetesi*, S. 50.
- Dawer, P.W., Pangraz, R.P. (1975). *Dynamic Physical Education For Elementary School Children*. USA: Pearson.
- Dober, R. (1992). *Campus Design*, John Wiley & Sons, Inc., USA
- Fesli, G. (1993). *Ege Üniversitesi Örneğinde Üniversite Kampüsleri Spor Yerleri Gereksinimi ve Planlama İlkeleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Kiper, T. (2009), Namık Kemal Üniversitesi Ziraat Fakültesi (Tekirdağ) Öğrencilerinin Rekreatif Eğilim ve Taleplerinin Belirlenmesi. *Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi*, S. 6(2), s. 191-201.
- Kılbaş, Ş. (2001). *Rekreasyon*. Anaca Yayınları.
- Lynch, K. (1957). *University Circle: Technical Report on a General Plan for The Future Development of The Area*. Adams, Howard & Greeley and Anderson, Beckwith & Haible Consultants, USA.
- Sıramkaya, S.B., Çınar, K. (2012). Üniversite Kampüs Yerleşkelerinde Ortak Kullanım Mekânlarının İncelenmesi: Selçuk Üniversitesi Aleaddin Keykubat Kampüsü Örneği, *S.Ü. Müh.-Mim. Fak. Derg.*, S. 27(3), s. 61-72.
- Şahin, C.K., Akten, S., Erol, U. E. (2009). Eğirdir Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Rekreatif Faaliyetlerine Katılımlarının Belirlenmesi Üzerine Bir Çalışma. *Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, S. 10(1), s. 62-71.
- Tekin, M., M. Yıldız, M. Akyüz, Uğur, O. A. (2007). Karaman Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumunda Kalan Üniversite Öğrencilerinin Rekreatif Etkinliklere Katılım ve Beklentilerinin İncelenmesi. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, S. 9(1), s. 121-134.
- Türeyen, M. (2002). *Yükseköğretim Kurumları-Kampuslar*. Tasarım Yayın Grubu.
- Wells, M., Merriman, T. (2002). The Outdoors and the Classroom. *Parks and Recreation*, Volume 37 (3), p. 94-100.
- Yücekaya, M., Aklibaşında, M., Günaydın, A.S. (2019). Suyun İklimsel Etkisinin Envi-MET Simülasyonu ile Analizi. *Türkiye Peyzajları 3. Ulusal Konferansı*, Antalya.
- Zorba, E., Kesim, Ü., Ağlönü, A., Cerit, E. (2006). Üniversite Öğrencilerinin Rekreatif Etkinliklere Katılım Düzeylerinin Belirlenmesi (Muğla Üniversitesi Örneği). *9. Uluslar Arası Spor Bilimleri Kongresi*, Muğla.